

Znaczenie mikrowlewek osmotycznie czynnych w leczeniu zaparć

Wstęp

Zaparcia należą do najczęstszych schorzeń układu pokarmowego i powodują istotne obniżenie jakości życia. Szacuje się, że problem ten dotyczy do 24% populacji ogólnej, natomiast dane z Polski wskazują, że 13% społeczeństwa, czyli co ósmy Polak, cierpi na zaparcia, zwłaszcza po 65. r.ż., przy czym u kobiet występują one 2–3-krotnie częściej.

Istnieje wiele czynników ryzyka sprzyjających wystąpieniu zaparć, do których zalicza się m.in.: niski status socjoekonomiczny, nieprawidłową dietę – ubogą w błonnik, małą aktywność fizyczną, niski poziom wykształcenia czy przyjmowanie niektórych leków.

Leczenie zaparć

Definicja zaparcia odnosi się do stanu, kiedy występuje zbyt mała częstotliwość wypróżnień (mniej niż trzy stolce na tydzień), ciężkie zaparcie (mniej niż dwa wypróżnienia na miesiąc) lub stolce twarde, oddawane z wysiłkiem, często z uczuciem niepełnego wypróżnienia. Najczęściej występujące zaparcia to tzw. zaparcia czynnościowe – aż 90% chorych odczuwa dolegliwości na tym tle.

Ich rozpoznanie opiera się na kryteriach rzymskich IV, określających występowanie dwóch i więcej objawów w ciągu ostatnich 3 miesięcy (z początkiem objawów \geq 6 miesięcy), które odnoszą się do 25% defekacji. Są to takie objawy, jak: wysiłek podczas parcia na stolec, grudkowy lub twarde stolce, uczucie niepełnego wypróżnienia, uczucie przeszkody bądź blokady w obrębie odbytnicy/odbytu, ręczne zabiegi w celu ułatwienia ewakuacji stolca, mniej niż trzy samoistne wypróżnienia na tydzień.

Większość chorych z zaparciami przewlekłymi, zanim skieruje się do lekarza POZ czy specjalisty, próbuje poradzić sobie za pomocą licznych, dostępnych form leków i środków bez recepty oraz modyfikacji stylu życia i diety zgodnie z ogólnodostępnymi zaleceniami. Najczęściej stosowane są różne formy błonnika, tabletki przeczyszczające na bazie ziołowej, czopki glicerynowe lub wlewki doodbytnicze o różnym składzie.

Preparaty przeczyszczające możemy podzielić na:

- hydrofilne i zwiększające objętość stolca (najczęściej nasiona babki płesznik, jajowatej)
- pobudzające pracę jelit (glikozydy antrachinowe pochodzenia roślinnego)
- zmiękczejące masy kałowe i środki poślizgowe (parafina, dokuzan sodowy)
- osmotycznie czynne (makrogole, laktuloza, glicerol, fosforany).

Niestety, większość z nich ma działania niepożądane ograniczające ich zastosowanie, takie jak: wzdęcia, nudności, kurczowe bóle brzucha czy efekt przyzwyczajenia przy długim stosowaniu. Preparaty przyjmowane doustnie wywierają efekt na cały przewód pokarmowy, natomiast wydaje się, że bezpiecznym i skutecznym rozwiązaniem może być miejscowe stosowanie mikrowlewek z substancji osmotycznie czynnych. Przewaga stosowania wlewek osmotycznie czynnych wynika z podania miejscowego produktu i braku działania na przewód pokarmowy.

Mikrowlewki doodbytnicze

Ciekawym rozwiązaniem mogą być wlewki z naturalnym składem na bazie białych winogron oparte na kompleksie monosacharydów, polisacharydów i melanoidów. Kompleks węglowodanów oraz sorbitol mają działanie osmotycznie czynne i ułatwiają wypróżnianie. Dodatkowo skład jest wzbogacony o frakcje polisacharydowe z aloesu, malwy i prawoślazu o działaniu nawilżającym, zmiękcującym i śluzopodobnym, ułatwiających przechodzenie mas kałowych, a równocześnie działających ochronnie na śluzówkę, co chroni przed urazami mechanicznymi spowodowanymi twardym stolcem.

Mechanizm działania mikrowlewki

Taki produkt działa w zaparciach dwutorowo:

- przeczyszczająco
- ochronnie na śluzówkę końcowej części jelita grubego.

Dzięki wyciągom z białego winogrona i sorbitolowi działającym osmotycznie następuje ściąganie wody do światła jelita, rozmiękczenie mas kałowych oraz zwiększenie ich objętości, co stymuluje motorykę jelita i wspomaga ewakuację stolca w naturalny sposób. Z drugiej strony aloes, malwa i prawoślaz działają powlekająco i kojąco na śluzówkę jelita, tworząc film ochronny przeciwko podrażnieniom, który dodatkowo redukuje ból podczas wypróżnienia. Substancje śluzowe z wymienionych składników sprzyjają rozmiękczeniu mas kałowych. Co więcej, dodanie propolisu hydroglicerynowego w połączeniu z właściwościami aloesu działa ochronnie i przeciwzapalnie na błonę śluzową odbytnic.

Zalety mikrowlewek

Bardzo ważną zaletą mikrowlewek jest szybkość działania, efekt uzyskuje się po 10 min od zastosowania pierwszej wlewki. W przypadku popularnych czopków glicerynowych jest on dłuższy, do ok. godziny po aplikacji czopka.

Mikrowlewki powodują ewakuację stolca z końcowego odcinka jelita grubego, co pozwala oczyścić odbytnicę z zalegających mas kałowych i poprawić perystaltykę okrężnicy, a tym samym łagodzić dolegliwości związane z zaparciami. Dzięki swojemu składowi mikrowlewki nie tylko poprawiają komfort wypróżnienia, lecz także zapobiegają lokalnym podrażnieniom śluzówki i działają szybciej niż preparaty podane doustnie.

Skuteczność i bezpieczeństwo potwierdzone w badaniach

Przykładem produktu opartego na osmotycznych właściwościach węglowodanów w połączeniu z roślinnymi substancjami łagodzącymi jest mikrowlewka Xenna Fast.

Badanie na wymienionym preparacie potwierdza szybki i bezpieczny efekt działania:

- U 63% pacjentów wypróżnienie nastąpiło w czasie krótszym niż 10 min, co ma znaczenie praktyczne, ponieważ przynosi szybką ulgę w dolegliwościach.
- U badanych do uzyskania wypróżnienia wystarczająca była tylko jedna wlewka- 65% uzyskało efekt po 1 aplikacji.
- Zastosowanie mikrowlewki u zdecydowanej większości nie wywołuje działań niepożądanych, np. bólów brzucha ani w miejscu podania doodbytniczego, czyli podrażnień odbytu. W przypadku 74% badanych nie odnotowano podrażnień odbytu, co jest wynikiem dodanych substancji śluzotwórczych oraz 74% uczestników nie odnotowało bólu brzucha.
- W przeprowadzonej terapii u prawie 85% pacjentów stolce były odpowiednie i stosowanie produktu nie powodowało luźnych wypróżnień ani biegunek.
- Co więcej, w ocenie satysfakcji z terapii większość uczestników była zadowolona z efektów działania mikrowlewki.

Podsumowanie

Mikrowlewki doodbytnicze zawierające naturalny kompleks składników działających zmiękczająco na stolec, pobudzających do defekacji i osłonowych na śluzówkę jelita są bezpiecznym, skutecznym i atrakcyjnym rozwiązaniem pomagającym łagodzić dolegliwości związane z zaparciami.

Mikrowlewki wykazują innowacyjne działanie miejscowe dzięki małej objętości płynu, są wygodniejsze i bardziej higieniczne w stosowaniu niż czopki, działają w krótkim czasie, bez istotnych skutków ubocznych.

Poprzez szybkie działanie mikrowlewki przynoszą oczekiwaną ulgę i podnoszą komfort już po pierwszej aplikacji, co wyróżnia ten produkt spośród innych stosowanych w zaparciach.

Opracowanie na podstawie artykułu D. Waśko-Czopnik, Znaczenie mikrowlewek osmotycznie czynnych w leczeniu zaparć. Medycyna i Życie 2022/9 (1-4:24-27).

Mgr farm. Teresa Komorniczak